

ДАРХАН-УУЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

“Дархан-Ус суваг” ХК-ийн 2021 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: ДАА-2022/04/НА-СА-ОНА

Цахим хуудас: www.audit.mn

Дархан-Уул аймаг
2022 он

Тэргүүлэх аудиторын албан үүргийг
түр орлон гүйцэтгэгч: **Ш.Мөнхбаяр**

Утас: **7037-3089, 9902-3869**

Цахим хаяг: **Munkhbayarsh@audit.gov.mn**

Аудитор: Ч.Гантулга

Утас: **9937-2297**

Цахим хаяг: **GantulgaCh@audit.gov.mn**

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1. Аудитын санал дүгнэлт	3
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан	5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	5
2.2 Аудит хийсэн дэлгэрэнгүй орлогын тайлан	6
2.3 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	7
2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	8
2.5 Техник, эдийн засгийн үзүүлэлт, зорилтот түвшний гүйцэтгэл	9
3. Аудитын тайлан	10
3.1 Ерөнхий зүйл	10
3.2 Дотоод хяналт	10
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	10
3.4 Материаллаг байдал	11
4. Санхүүгийн тайлангийн тодруулга	11
4.1 Байгууллагын үйл ажилагаа	11
4.2 Байгууллагын үйл ажиллагаа явуулж буй эрх зүйн орчин	11
4.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого	12
5. Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	14
5.1 Шилэн дансны мэдээлэл	14
6. Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	15
7. Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	15
8. Аудитын илрүүлэлт	15
8.1 Залруулсан алдаа	15
8.2 Төлбөрийн акт	15
8.3 Албан шаардлага	15
8.4 Зөвлөмж	15
9. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл	17

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
НБББББ	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг
НДШ	Нийгмийн даатгалын шимтгэл
ИТХ	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурао
СТОУС	Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт
НБОУС	Нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
НӨАТ	Нэмүү өртгийн албан татвар
ТУЗ	Төлөөлөн удирдах зөвлөл
ХК	Хувьцаат компани
ОНӨААТҮГ	Орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газар
ХСУХАТАҮЗЗ	Хот суурин усан хангамж ариутгах татуургын ашиглалт үйлчилгээг зохицуулах зөвлөл
ОНӨ	Орон нутгийн өмчит
ЗДТГ	Засаг даргын тамгын газар

Commented [Хм1]: Үсгийн дарааллаар оруулах

1.Аудитын санал дүгнэлт

Зөрчилгөөн дүгнэлт

Төрийн аудитын тусгай зүйлийн Сан дүгнэж байгаа 6.5.1, 6 дүгээр зүйлийн 8.1 Төрийн тусгай зүйлийн 8 дүгээр зүйлийн 8.1.1 ба 8.1.2-ийн дагуу “Дархан-Ус суваг” ХК-ийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний мэдээлэх ба мэдээлэл байдал, үзүүлэлт, өртөг, орлого, өмчийн мөнгө, өмчийн гүйцэтгэл, үйлдвэр, тасралт үзүүлд зүүлт амттай.

Дархан-Ус суваг” ХК-ийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдөрхөө өргөтгөл-тойлого-т Нэгдсэн Бодог Бүтэцтэйгээр тусгай зүйлийн 4 дүгээр зүйлийн 8.1.1-ийн үйлдвэр болон Санхүүжилт байдалтай холбоотой өмчийн мөнгө, өмчийн гүйцэтгэл, үйлдвэр, тасралт үзүүлд зүүлт амттай байсан. Үйлдвэр болон Санхүүжилт байдалтай холбоотой өмчийн мөнгө, өмчийн гүйцэтгэл, үйлдвэр, тасралт үзүүлд зүүлт амттай байсан.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Мэдээллийн аудитын үйлдвэр, тасралт үзүүлд зүүлт амттай байдалтай холбоотой өмчийн мөнгө, өмчийн гүйцэтгэл, үйлдвэр, тасралт үзүүлд зүүлт амттай байсан. Үйлдвэр болон Санхүүжилт байдалтай холбоотой өмчийн мөнгө, өмчийн гүйцэтгэл, үйлдвэр, тасралт үзүүлд зүүлт амттай байсан. Үйлдвэр болон Санхүүжилт байдалтай холбоотой өмчийн мөнгө, өмчийн гүйцэтгэл, үйлдвэр, тасралт үзүүлд зүүлт амттай байсан.

Асуудлыг ойлгох ажил

Мэдээллийн 4 дүгээр зүйлийн 8.1.1 ба 8.1.2-ийн дагуу 2020 оны 12 сарын 31-ний өдөрхөө өргөтгөл-тойлого-т Нэгдсэн Бодог Бүтэцтэйгээр тусгай зүйлийн 4 дүгээр зүйлийн 8.1.1-ийн үйлдвэр болон Санхүүжилт байдалтай холбоотой өмчийн мөнгө, өмчийн гүйцэтгэл, үйлдвэр, тасралт үзүүлд зүүлт амттай байсан.

Аудитын тал жуураар

Енд нь мэдээллийн 4 дүгээр зүйлийн 8.1.1 ба 8.1.2-ийн дагуу 2020 оны 12 сарын 31-ний өдөрхөө өргөтгөл-тойлого-т Нэгдсэн Бодог Бүтэцтэйгээр тусгай зүйлийн 4 дүгээр зүйлийн 8.1.1-ийн үйлдвэр болон Санхүүжилт байдалтай холбоотой өмчийн мөнгө, өмчийн гүйцэтгэл, үйлдвэр, тасралт үзүүлд зүүлт амттай байсан.

Бусад асуудал

Мэдээллийн 4 дүгээр зүйлийн 8.1.1 ба 8.1.2-ийн дагуу 2020 оны 12 сарын 31-ний өдөрхөө өргөтгөл-тойлого-т Нэгдсэн Бодог Бүтэцтэйгээр тусгай зүйлийн 4 дүгээр зүйлийн 8.1.1-ийн үйлдвэр болон Санхүүжилт байдалтай холбоотой өмчийн мөнгө, өмчийн гүйцэтгэл, үйлдвэр, тасралт үзүүлд зүүлт амттай байсан.

Бусад мэдээлэл

Мэдээллийн 4 дүгээр зүйлийн 8.1.1 ба 8.1.2-ийн дагуу 2020 оны 12 сарын 31-ний өдөрхөө өргөтгөл-тойлого-т Нэгдсэн Бодог Бүтэцтэйгээр тусгай зүйлийн 4 дүгээр зүйлийн 8.1.1-ийн үйлдвэр болон Санхүүжилт байдалтай холбоотой өмчийн мөнгө, өмчийн гүйцэтгэл, үйлдвэр, тасралт үзүүлд зүүлт амттай байсан.

Мэдээллийн 4 дүгээр зүйлийн 8.1.1 ба 8.1.2-ийн дагуу 2020 оны 12 сарын 31-ний өдөрхөө өргөтгөл-тойлого-т Нэгдсэн Бодог Бүтэцтэйгээр тусгай зүйлийн 4 дүгээр зүйлийн 8.1.1-ийн үйлдвэр болон Санхүүжилт байдалтай холбоотой өмчийн мөнгө, өмчийн гүйцэтгэл, үйлдвэр, тасралт үзүүлд зүүлт амттай байсан.

Мэдээллийн 4 дүгээр зүйлийн 8.1.1 ба 8.1.2-ийн дагуу 2020 оны 12 сарын 31-ний өдөрхөө өргөтгөл-тойлого-т Нэгдсэн Бодог Бүтэцтэйгээр тусгай зүйлийн 4 дүгээр зүйлийн 8.1.1-ийн үйлдвэр болон Санхүүжилт байдалтай холбоотой өмчийн мөнгө, өмчийн гүйцэтгэл, үйлдвэр, тасралт үзүүлд зүүлт амттай байсан.

2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Мөрийн дугаар	Балансын зүйл	/төгрөгөөр/	
		Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ХӨРӨНГӨ		
1.1	Эргэлтийн хөрөнгө		
1.1.1	Мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгө	36,647,815.41	361,849,273.08
1.1.2	Дансны авлага	836,245,474.93	1,194,337,010.28
1.1.3	Татвар, НДШ-ийн авлага	47,309,316.61	22,264,456.72
1.1.4	Бусад авлага	219,929,771.50	263,475,778.20
1.1.5	Бусад санхүүгийн хөрөнгө	0.00	0.00
1.1.6	Бараа материал	485,895,663.52	316,583,916.14
1.1.7	Урьдчилж төлсөн зардал тооцоо	89,295,050.00	73,383,950.00
1.1.11	Эргэлтийн хөрөнгийн дүн	1,715,323,091.97	2,231,894,384.42
1.2	Эргэлтийн бус хөрөнгө		
1.2.1	Үндсэн хөрөнгө	22,517,957,144.46	22,466,478,669.90
1.2.2	Биет бус хөрөнгө	6,817,209,721.45	6,745,980,955.05
1.2.3	Биологийн хөрөнгө	1,600,000.00	1,600,000.00
1.2.10	Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн	29,336,766,865.91	29,214,059,624.95
1.3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	31,052,089,957.88	31,445,954,009.37
2	ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧ		
2.1.1.1	Дансны өглөг	1,101,637,848.63	995,543,977.58
2.1.1.3	Татварын өр	548,367,999.20	551,069,619.51
2.1.1.4	НДШ-ийн өглөг	352,676,896.73	246,023,393.54
2.1.1.5	Богино хугацаат зээл	0.00	0.00
2.1.1.8	Урьдчилж орсон орлого	10,446,470.00	17,591,454.89
2.1.1.9	Нөөц / өр төлбөр /	0.00	0.00
2.1.1.10	Бусад богино хугацаат өр төлбөр	21,206,178.80	26,295,283.82
2.1.1.13	Богино хугацаат өр төлбөрийн дүн	2,034,335,393.36	1,836,523,729.34
2.1.2	Урт хугацаат өр төлбөр		
2.1.2.1	Урт хугацаат зээл	401,443,396.26	414,553,112.35
2.1.2.6	Урт хугацаат өр төлбөрийн дүн	401,443,396.26	414,553,112.35
2.2	Өр төлбөрийн нийт дүн	2,435,778,789.62	2,251,076,841.69
2.3	Эздийн өмч		
2.3.1	Төрийн өмч	3,384,431,409.00	3,384,431,409.00
2.3.6	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	10,852,595,172.91	10,852,595,172.91
2.3.8	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	27,111,162,930.46	29,948,203,269.61
2.3.9	Хуримтлагдсан ашиг	(12,731,878,344.11)	(14,990,352,683.84)
2.3.11	Эздийн өмчийн дүн	28,616,311,168.26	29,194,877,167.68
2.4	ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧ	31,052,089,957.88	31,445,954,009.37

Дархан-Уул аймаг дахь Төрийн аудитын газар

2.2 Аудит хийсэн дэлгэрэнгүй орлогын тайлан

/төгрөгөөр/			
Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	Өмнөх оны дүн	Тайлант жилийн дүн
1	Борлуулалтын орлого (цэвэр)	4,747,669,050.44	6,084,782,943.28
2	Борлуулалтын өртөг	6,677,501,383.82	6,548,837,103.76
3	Нийт ашиг (алдагдал)	(1,929,832,333.38)	(464,054,160.48)
4	Түрээсийн орлого	0.00	0.00
5	Хүүгийн орлого	2,607,532.00	0.00
6	Ногдол ашгийн орлого	0.00	0.00
7	Эрхийн шимтгэлийн орлого	0.00	0.00
8	Бусад орлого	4,860,004,921.07	402,010,448.75
9	Борлуулалт, маркетингийн зардал	0.00	0.00
10	Ерөнхий ба удирдлагын зардал	1,453,490,779.95	1,520,275,404.21
11	Санхүүгийн зардал	0.00	0.00
12	Бусад зардал	4,061,787,718.28	676,063,791.46
14	Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны олз (гарз)	(55,638,830.27)	(91,432.33)
18	Татвар төлөхийн өмнөх ашиг (алдагдал)	(2,638,137,208.81)	(2,258,474,339.73)
19	Орлогын татварын зардал	0.00	0.00
20	Татварын дараах ашиг (алдагдал)	(2,638,137,208.81)	(2,258,474,339.73)
21	Зогсоосон үйл ажиллагааны татварын дараах ашиг (алдагдал)	0.00	0.00
22	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	(2,638,137,208.81)	(2,258,474,339.73)
23	Бусад дэлгэрэнгүй орлого	0.00	0.00
23.1	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэлийн зөрүү	0.00	0.00
23.2	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	0.00	0.00
23.3	Бусад олз (гарз)	0.00	0.00
24	Орлогын нийт дүн	(2,638,137,208.81)	(2,258,474,339.73)

Дархан-Уул аймаг дахь Төрийн аудитын газар

2.3 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмч	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	Хуримтлагдсан ашиг	Нийт дүн
2019 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	3,384,431,409.00	10,852,595,172.91	27,070,444,552.46	(10,093,741,135.30)	31,213,729,999.07
Бусад дэлгэрэнгүй орлого	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Өмчид гаргасан өөрчлөлт	0.00	0.00	40,718,378.00	0.00	40,718,378.00
Зарласан ногдол ашиг	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	0.00	0.00	0.00	(2,638,137,208.81)	(2,638,137,208.81)
Дахин үнэлгээний нэмэгдлийн хэрэгжсэн дүн	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
2020 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	3,384,431,409.00	10,852,595,172.91	27,111,162,930.46	(12,731,878,344.11)	28,616,311,168.26
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлтийн нөлөө, алдааны залруулга	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Залруулсан үлдэгдэл	3,384,431,409.00	10,852,595,172.91	27,111,162,930.46	(12,731,878,344.11)	28,616,311,168.26
Бусад дэлгэрэнгүй орлого	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Өмчид гаргасан өөрчлөлт	0.00	0.00	2,837,040,339.15	0.00	2,837,040,339.15
Зарласан ногдол ашиг	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	0.00	0.00	0.00	(2,258,474,339.73)	(2,258,474,339.73)
Дахин үнэлгээний нэмэгдлийн хэрэгжсэн дүн	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
2021 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	3,384,431,409.00	10,852,595,172.91	29,948,203,269.61	(14,990,352,683.84)	29,194,877,167.68

Дархан-Уул аймаг дахь Төрийн аудитын газар

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Мерийн дугаар	Үзүүлэлт	Өмнөх оны дүн	Тайлант жилийн дүн /төгрөгөөр/
Тайлант	Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ	0.00	0.00
1.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	10,611,508,924.67	6,835,512,674.37
1.1.1	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсэний орлого	10,606,557,364.67	6,820,418,027.07
1.1.6	Бусад мөнгөн орлого	4,951,560.00	15,094,647.30
1.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	10,391,121,933.42	6,523,184,220.46
1.2.1	Ажиллагчдад төлсөн	1,881,999,417.63	2,081,984,985.06
1.2.2	Нийгмийн даатгал байгууллагад төлсөн	373,250,000.00	801,000,000.00
1.2.3	Бараа материал худалдан авахад төлсөн	7,664,356,017.47	3,065,325,319.20
1.2.4	Ашиглалтын зардалд төлсөн	7,595,956.57	2,098,487.07
1.2.7	Татварын байгууллагад төлсөн	457,815,174.62	565,508,828.04
1.2.9	Бусад мөнгөн зарлага	6,105,367.13	7,266,601.09
1.3	Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	220,386,991.25	312,328,453.91
2	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ	0.00	0.00
2.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	2,607,732.00	0.00
2.1.1	Үндсэн хөрөнгө борлуулсаны орлого	0.00	0.00
2.1.6	Хүлээн авсан хүүний орлого	2,607,732.00	0.00
2.3	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	2,607,732.00	0.00
3	Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ	0.00	0.00
3.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	0.00	300,000,000.00
3.1.1	Зээл авсан, өрийн үнэт цаас гаргаснаас хүлээн авсан	0.00	300,000,000.00
3.1.2	Хувьцаа болон өмчийн бусад үнэт цаас гаргаснаас хүлээн авсан	0.00	0.00
3.1.3	Төрөл бүрийн хандив	0.00	0.00
3.1.4	Валютын ханшийн тэгшитгэлийн ашиг	0.00	0.00
3.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	(266,251,452.39)	(287,126,996.24)
	Зээл, өрийн үнэт цаасны төлбөрт төлсөн	(266,251,452.39)	(287,126,996.24)
3.3	Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	(266,251,452.39)	12,873,003.76
4	Бүх цэвэр мөнгөн гүйлгээ	(43,256,729.14)	325,201,457.67
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	79,904,544.55	36,647,815.41
6	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	36,647,815.41	361,849,273.08

Дархан-Уул аймаг дахь Төрийн аудитын газар

2.5 Техник, эдийн засгийн үзүүлэлт, зорилтот түвшний гүйцэтгэл

№	Зардлын төрөл	БАЙГУУЛЛАГЫН НИЙТ ДҮН 2021 оны гүйцэтгэл		
		төлөвлөгөө	гүйцэтгэл	зөрүү
1	Цалин	2,501,025,278	2,463,609,129	(37,416,149)
2	НДШимтгэл	400,164,044	401,030,252	866,207
3	Албан томилолт	23,366,000	6,391,024	(16,974,976)
4	Түүхий эд материал	355,924,049	378,458,947	22,534,899
5	Шуудан холбоо	29,669,395	28,580,972	(1,088,423)
6	Шатахуун	131,754,233	107,827,652	(23,926,582)
7	ҮХЭ	3,614,501,493	3,323,866,102	(290,635,392)
8	Бичиг хэрэг	8,061,000	6,322,313	(1,738,687)
9	Усны зардал	14,441,352	13,098,333	(1,343,019)
10	Дулаан	34,222,708	32,990,823	(1,231,885)
11	Цахилгаан	643,326,979	773,014,901	129,687,923
12	Хоол унаа	190,532,000	171,267,364	(19,264,636)
13	Хөдөлмөр хамгаалал	84,057,900	89,810,759	5,752,859
14	Шагнал урамшуулал	10,050,000	200,000	(9,850,000)
15	Сургалт	8,471,785	7,400,000	(1,071,785)
16	Нөхөн сэргээлтийн зардал	50,400,000	45,322,705	(5,077,295)
17	Аваарын хоолны зардал	4,695,649	6,625,330	1,929,682
18	Нөөц сан	20,000,000	5,892,470	(14,107,530)
19	Бусдаар гүйцэтгүүлэх	19,400,000	12,105,562	(7,294,438)
20	Зар суртчилгааны зардал	7,600,000	6,750,000	(850,000)
21	Хамгаалах салаа	29,928,000	37,432,484	7,504,484
22	Зээлийн хүү	31,784,000	55,992,528	24,208,528
23	Зохицуулах зөвлөлийн төлбөр	37,680,000	29,947,200	(7,732,800)
24	Амралтын газрын зардал	-	9,136,163	9,136,163
25	Үл хөдлөх хөрөнгийн татвар	18,797,904	23,332,131	4,534,227
26	Газрын төлбөр	6,202,096	6,202,096	-
27	Төслийн ажил	-	25,226,731	25,226,731
27	Банкны гүйлгээний шимтгэл	-	1,278,536	1,278,536
28	Үндсэн бус үйл ажиллагааны зардал	400,145,500	676,063,791	275,918,291
БАЙГУУЛЛАГЫН НИЙТ ЗАРДАЛ		8,676,201,365	8,745,176,298	68,974,933
ОРЛОГО				
1	Усны борлуулалтын орлого	5,611,607,391	6,084,782,943	473,175,553
2	Үндсэн бус үйл ажиллагааны орлого	103,947,486	402,010,449	298,062,963
ОРЛОГЫН ДҮН		5,715,554,876	6,486,793,392	771,238,516
АШИГ+, АЛДАГДАЛ -		(2,960,646,489)	(2,258,382,906)	(702,263,583)

Дархан-Уул аймаг дахь Төрийн аудитын газар

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу “Дархан-Ус суваг” ХК-ийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайланд аудит хийж аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд компанийн дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын талаар болон аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдэд орлогын бүрдүүлэлт болон бүртгэл, хөрөнгийн зарцуулалт, шилэн дансны цахим мэдээлэл байршуулалтын талаар өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг 2022 оны 02 дугаар сарын 15-аас 2022 оны 03 дугаар сарын 15-ны хооронд Дархан-Уул аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Ч.Гантулга хариуцаж хэрэгжүүлэв.

Дархан ус суваг ХК нь 2021 оны санхүүгийн тайланг Дархан-Уул аймгийн Төрийн аудитын газарт 2022 оны 02 дугаар сарын 17-ний өдрийн № 02/63 дугаар бүхий албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Дотоод хяналт

Компанийн удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзсэний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй гэж үнэлсэн тул гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил хэрэгжүүлээгүй болно.

Тус компанийн мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

Дархан ус суваг ХК-ийн захирлын баталсан дотоод хяналтын төлөвлөгөөний дагуу 4 чиглэлээр дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулан 2021 оны үйл ажиллагаанд үр дүнгийн хяналт-шинжилгээ хийж дүгнэсэн байна.

Мөн тайлант онд аймгийн Санхүүгийн хяналт, аудитын албанаас тус компанийн 2019 оны 11 дүгээр сараас 2021 оны 11 сар хүртлэх санхүүгийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийж, нийт 34,871.7 мянган төгрөгийн 5 зөрчилд төлбөрийн акт тогтоожээ. Зөрчлийг арилгах, мэдээлэх хугацаа болоогүй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудиторос шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн аудитын зорилго оршино.

Дархан-Ус суваг ХК-ийн 2021 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккрузл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн хүлээн зөвшөөрөхүйц санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал гэж үнэлсэн.

3.4 Материаллаг байдал

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2021 оны тодотгосон бизнес төлөвлөгөөний орлогын дүнг сонгож, эрсдэлийн түвшнийг “Дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшнийг 2021 оны бизнес төлөвлөгөөний орлогын дүн 5,715,554.8 мянган төгрөгөөс 1 хувиар тооцон 57,155.5 мянган төгрөгөөр гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 80 хувиар буюу 45,724.4 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4. Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

4.1 Байгууллагын үйл ажиллагаа

Дархан-Ус суваг ХК-ийн зорилго нь Хэрэглэгчдийг унд ахуйн стандартад тохирсон цэвэр усаар хангаж, экологийн тэнцвэрт нийцсэн бохир усыг байгальд нийлүүлэхэд оршино. Компанийн дүрэмд тус байгууллагын үйл ажиллагааны чиглэлийг ард иргэд, айл өрхүүд, аж ахуйн нэгж байгууллагуудыг цэвэр усаар хангах, бохир усыг татан зайлуулах ажлыг тасралтгүй найдвартай хангах гэж тодорхойлжээ.

Өмчийн 100 хувийг ОНӨ, үүнээс 60 хувийг нутгийн өөрөө удирдах байгууллага болох аймгийн ИТХ, 40 хувийг аймгийн ЗДТГазар эзэмшиж байна.

Дархан ус суваг ХК нь тайлант хугацаанд дараах зорилтуудыг тавьж ажилласан байна.

- Цэвэр усны алдагдлыг 14.4 хувьд барих
- Нийт орлогыг 2020 оноос 9 хувиар өсгөх
- Цэвэр усны хүртээмжийг нэмэгдүүлж хэрэглэгчдийн тоог өсгөх
- Өр төлбөрийг 300 сая төгрөгөөр бууруулах
- Санхүүгийн алдагдлыг 300 сая төгрөгөөр бууруулах

4.2 Байгууллагын үйл ажиллагаа явуулж буй эрх зүйн орчин

Дархан-Ус суваг ХК нь Аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2003 оны 09 дүгээр тогтоолыг үндэслэн байгуулагдсан байна. Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлд “Засгийн газар нь төрийн өмчийн бүрэн бүтэн байдлыг Улсын Их Хурлын өмнө хариуцах бөгөөд энэ талаар дараах бүрэн эрхтэй: ... 5/ хуульд өөрөөр заагаагүй бол төрийн өмчит хуулийн этгээдийг байгуулах, өөрчлөх, татан буулгах тухай шийдвэр гаргах, түүний дүрмийг батлах;...” гэсэн заалттай нийцэж байна.

Дархан-Уул аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2021 оны 01 дүгээр сарын 15-ны өдрийн 03 тоот тогтоолоор Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн бүрэлдэхүүнийг шинэчлэн баталсан нь Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1.7-д “хуульд өөрөөр заагаагүй бол нутаг дэвсгэрийн эдийн засаг, нийгмийн амьдралын тулгамдсан асуудлыг хэлэлцэн шийдвэрлэх”, Компанийн тухай хуулийн 77 дугаар зүйлийн 77.1-д “Энэ хууль болон компанийн дүрмээр тогтоосон журмын дагуу хувьцаа эзэмшигчдийн хурлаар төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүнийг сонгоно”, Засгийн газрын 2016 оны 80 дугаар тогтоолоор баталсан “Төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдэд төрийн өмчийн төлөөллийг хэрэгжүүлэх журам”-ын 2.10 дахь заалтуудын дагуу томилсон нь холбогдох хууль эрх зүйн актуудтай нийцэж байна.

Монгол Улсын Засгийн газрын “2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-ийн 4.4.10-т “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн бүртгэл, ашиглалт, хамгаалалтыг

сайжруулж, төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн засаглалыг олон улсын жишигт нийцүүлэх, газрын хууль тогтоомжийг төрийн байгууламж нээгдмэл байх зарчим болон өмчийн эрх зүйд нийцүүлэн боловсронгуй болгоно” гэж заасан байна.

Энэ хүрээнд компанийн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавих, санхүүгийн үйл ажиллагаанд хяналт тавих, хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагаанд хяналт тавих, хувь хүний хөгжил зэрэг арга хэмжээ авч, хэрэгжилт 80.4 хувийн биелэлттэй гарсан байна.

Тайлант онд шагнал, урамшуулал, зочин төлөөлөгч хүлээн авах, бэлэг дурсгалд 2,650.3 мянга, баяр ёслол, тэмдэглэлт ой, спортын уралдаан тэмцээн, аялал зугаалгад 36,433.0 мянга, нийт 39,083.3 мянган төгрөгийн зардал гарсан нь Засгийн газрын 2021 оны 43 дугаар “Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах арга хэмжээний тухай” тогтоолын 1.3-т “... шагнал, урамшуулал олгохгүй байх, зочин төлөөлөгч хүлээн авах, бэлэг дурсгал (цүнх, календарь, мэндчилгээ г.м)-ын зардлыг гаргахгүй байх”, 1.6-т “...баяр ёслол, тэмдэглэлт ой, спортын уралдаан тэмцээн, аялал зугаалга зэргийг зохион байгуулахгүй байх” гэсэн заалтуудтай нийцэхгүй байгаа тул зөвлөмж хүргүүлээ.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Засгийн газрын 2021 оны 43 дугаар тогтоол “Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах арга хэмжээний тухай”
- Засгийн газрын 2021 оны 124 дүгээр тогтоол “Босго үнэ шинэчлэн батлах тухай”
- Сангийн сайдын дэргэдэх Нягтлан бодох бүртгэл, аудитын стандартын хорооны 2020 оны 10 дугаар тогтоолоор УСНББОУС шинэчлэгдсэн.

4.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого

Дархан ус суваг ХК-ийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 393,864.0 мянган төгрөгөөр буюу 1.3 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан мөнгөн хөрөнгө, авлага, бараа материал, урьдчилж төлсөн тооцоо, үндсэн хөрөнгө, өр төлбөрийн данс байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт:

Үзүүлэлт	/мян.төгрөг/		
	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	36,647.8	361,849.3	325,201.5
Авлага	1,103,484.6	1,480,077.2	376,592.6
Урьдчилгаа	89,295.0	73,383.9	(15,911.1)
Бараа материал	485,895.7	316,583.9	(169,311.8)
Үндсэн хөрөнгө	40,562,477.6	43,750,256.9	447,356.5
Хуримтлагдсан элэгдэл	(18,044,520.5)	(21,283,778.3)	(3,239,257.8)
Биет бус хөрөнгө	6,817,209.7	6,745,980.9	(71,228.8)
Биологийн хөрөнгө	1,600.0	1,600.0	-
Нийт хөрөнгө	31,052,089.9	31,445,954.0	393,864.1
Өр төлбөр	2,435,778.8	2,251,076.8	(184,702.0)
Эздийн өмч	28,616,311.1	29,194,877.2	578,566.1
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	31,052,089.9	31,445,954.0	(393,864.1)

Мөнгөн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 361,849.3 мянган төгрөг нь цэвэр ус болон бохир ус татан зайлуулсны орлогын үлдэгдэл байна.

Тайлант онд авлага дансны үлдэгдэл 1,480,077.2 мянган төгрөг болж, 376,592.6 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн нь Монгол улсын Засгийн газрын 2020 оны 211 дүгээр тогтоолоор Коронавируст халдвар цар тахлын үед айл өрх, аж ахуйн нэгж байгууллагад дэмжлэг үзүүлэх, цэвэр бохир усны төлбөрийг төрөөс хариуцах шийдвэр гарсны дагуу ХСУХАТАҮЗохицуулах зөвлөлөөс 951,825.7 мянган төгрөгийн авлага үүссэн. Мөн НӨАТ-ын авлага 22,264.5 мянга, айл өрх, аж ахуйн нэгжийн усны төлбөрийн авлага 349,029.6 мянга, ажилчин албан хаагчдаас авах авлага 156,957.4 мянган төгрөг байна. Ажилтан, албан хаагчдаас авах авлагын 96.2 хувь буюу 151,000.0 мянган төгрөг нь шүүхийн шатанд хянагдаж байна.

Урьдчилж төлсөн зардлын үлдэгдэл 73,383.9 мянган төгрөг нь бараа материал бэлтгэн нийлүүлэгч байгууллагад төлсөн төлбөртэй холбоотой үүссэн.

Бараа материал өмнөх оноос 169,311.8 мянган төгрөгөөр буурсан нь 937,389.2 мянган төгрөгийн бараа материалыг орлогод авч, 4,407.5 мянган төгрөгийн бараа материалыг акталж, 1,102,293.4 мянган төгрөгийн бараа материалыг үйл ажиллагаанд зарцуулснаас шалтгаалжээ.

Үндсэн хөрөнгө дансны эцсийн үлдэгдэл 43,750,256.9 мянган төгрөг болж, 447,356.5 мянган төгрөгөөр өсчээ. Тайлант онд аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2021 оны 39, 93, 100 дугаар тогтоолуудаар нийт 2,837,040.3 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг орлогод бүртгэж, 366,852.5 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг өөрийн хөрөнгөөр худалдан авсан байна. Аймгийн Засаг даргын 2021 оны 01-А/163 тоот захирамжаар 8,205.4 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг акталж, 7,908.1 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг эргэлтийн хөрөнгөнд шилжүүлсэн байна.

Тайлант онд 3,239,257.8 мянган төгрөгөөр хуримтлагдсан элэгдэл нэмэгдсэн нь тайланд онд шинээр байгуулсан элэгдэлийн зардалтай холбоотой байна.

Өр төлбөрийн дансны эцсийн үлдэгдэл 2,251,076.8 мянган төгрөг болж, 184,702.0 мянган төгрөгөөр буурчээ. Үүнд НДШ-ийн өглөг 246,023.4 мянга, татварын өглөг 551,069.6 мянга, ажилчид болон аж ахуйн нэгжийн өглөг 995,543.9 мянга, ҮЭ-ийн татварын өглөг 26,295.3 мянга, УО Орлого 17,591.4 мянга, урт хугацаат зээл 414,553.1 мянган төгрөг байна.

Эздийн өмчийн дансны үлдэгдэл 29,194,877.2 мянган төгрөг болж 578,566.1 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант онд өмчид гарсан 2,837,040.3 мянган төгрөгийн өөрчлөлт, алдагдал өмнөх оноос 379,662.9 мянган төгрөгөөр буурснаас шалтгаалжээ.

Байгууллагын санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар үндсэн үйл ажиллагааны борлуулалтын орлого 1,337,113.9 мянган төгрөгөөр буюу 28 хувиар өссөн нь ХСУХАТАҮЗЗ-ийн 2020 оны 93 дугаар тогтоолоор төсөвт байгууллагуудын цэвэр, бохир усны үнийн тарифт өөрчлөлт орж, 2021 оны 01 дүгээр сарын 01-ээс 30 хувиар нэмсэн, айл өрх, аж ахуйн нэгжийн зүй бус хэрэглээг илрүүлж алданги, нөхөн бичилт хийснээс шалтгаалсан байна. Харин бусад орлого өмнөх оноос 4,457,994.5 мянган төгрөгөөр буюу 12 дахин буурсан нь өмнөх онд Дархан сумын 31 дүгээр хороололд баригдах, амины орон сууцны, инженерийн шугам сүлжээний угсралтын ажлыг 4,762,000.0 мянган төгрөгийн төсөвт өртөгтэй гүйцэтгэсэнтэй холбоотой байна.

Нийт зардал өмнөх оноос 3,447,603.6 мянган төгрөгөөр буюу 28 хувиар буурсан нь нэмэлт захиалгын ажил өмнөх онд гүйцэтгэснээс голлон шалтгаалсан байна.

Өмчийн өөрчлөлтийн тайлангаар өмнөх оны үр дүн рүү хаасан нягтлан бодох бүртгэлийн залруулга байхгүй.

4.4. Техник, эдийн засгийн үзүүлэлт, зорилтот түвшний гүйцэтгэл

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 3, 20 дугаар зүйлийн 20.1.3-д заасны дагуу “Дархан-Ус суваг” ХК үйлдвэрлэл, санхүүгийн төлөвлөгөө боловсруулж, зохих байгууллагаар батлуулж, биелэлтийг хангах үүрэгтэй.

“Дархан-Ус суваг” ХК-ийн ТУЗ-ийн 2021 оны 16 дугаар тушаалаар “Дархан-Ус суваг” ХК-ийн 2021 оны эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлт, зорилтот түвшин, хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөг баталсан байна. Тайлант оны нийт орлогыг 5,455,252.0 мянган төгрөгөөр, нийт зардлыг 8,552,889.0 мянган төгрөгөөр, 3,097,637.0 мянган төгрөгийн алдагдалтай байхаар тогтоосон байна. Үүнээс хөрөнгө оруулалтын арга хэмжээнд 703,277.0 мянган төгрөгийг төлөвлөсөн байна. Дархан-Ус суваг ХК-ийн ТУЗ-ийн 2021 оны 009 дугаар тушаалаар Дархан-Ус суваг ХК-ийн 2021 оны эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлт, зорилтот түвшинг нийт орлогыг 5,715,554.9 мянган төгрөг, нийт зардлыг 8,676,201.4 мянган төгрөгөөр тодотгосон байна.

Гүйцэтгэлээр 6,486,793.4 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж, 8,745,176.3 мянган төгрөгийн зардал гарган, 2,258,382.9 мянган төгрөгийн алдагдалтай ажилласан байна.

Нийт орлогын гүйцэтгэл 6,486,793.4 мянган төгрөг болж төлөвлөснөөс 771,238.5 мянган төгрөг буюу 13 хувиар өссөн нь 2021 оны 01 дүгээр сарын 01-ээс төсөвт байгууллагуудын цэвэр, бохир усны үйлчилгээний тарифыг 30 хувиар нэмэгдүүлэн тооцох болсоноос голлон шалтгаалжээ.

Нийт зардлын гүйцэтгэл 8,745,176.3 мянган төгрөг болж, төлөвлөснөөс 68,974.9 мянган төгрөг буюу 0.8 хувиар илүү гүйцэтгэлтэй байна. Үүнд үндсэн бус үйл ажиллагааны зардлын өсөлт нөлөөлжээ.

Их засвар, хөрөнгө оруулалт, техник зохион байгуулалтын арга хэмжээний төлөвлөгөөний дагуу шууд худалдан авалтаар 22 нэр төрлийн 134,309.2 мянга, харьцуулалтын аргаар 155,612.0 мянга, нээлттэй тендер шалгаруулалтаар 255,659.0 мянга, нийт 545,580.2 мянган төгрөгийн зардлыг санхүүжүүлсэн байна.

Тайлант онд цэвэр алдагдал 2,258,382.9 мянган төгрөг болж, төлөвлөснөөс 702,263.6 мянган төгрөгөөр бага байгаа нь усны алдагдлыг бууруулж, төсөвт байгууллагын цэвэр, бохир усны үнийн тарифыг 30 хувиар нэмэгдүүлсэнтэй холбоотой байна.

5. Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБООУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

5.1 Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.1, 3.1.2-т хамаарах төсөвт байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар нь 6 дугаар зүйлийн 6.1, 6.4-т тус тус тусгасан мэдээллийг хуульд заасан хугацаанд ил тод мэдээлэх зохицуулалттай.

Аудитаар тус хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийн давхардал, ач холбогдол, үр нөлөөг харгалзан дараах 10 төрлийн мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулсан эсэхийг хамруулан шалгалаа.

Шилэн дансны цахим мэдээлэлд байршуулбал зохих 146 мэдээллээс 8 мэдээллийг хугацаа хоцроож, хуулийн хэрэгжилтийг 95 хувьтай хангасан байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Шилэн дансны тухай хуулийн зөрчил д зөрчлийг давтан гаргуулахгүй байх зөвлөмж хүргүүлэх

5.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

“Дархан-Ус суваг” ХК нь 2021 онд нийт 703,277.0 мянган төгрөгийн худалдан авалт хийхээр төлөвлөснөөс 545,580.2 мянган төгрөгийн худалдан авалтад нээлттэй болон харьцуулалтын тендер зарласан байна.

Тендер шалгаруулалт хуулийн дагуу явагдаж иржээ. Харин батлагдсан худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгагдсан хугацааг баримтлаагүйгээс үнэлгээний хороо болон тендер зарлах хугацаа 1-4 сараар хоцорч хийгдсэн байна.

Харин COVID-19 цар тахалтай холбоотой айл өрх, аж ахуйн нэгж байгууллагын усны төлбөрийг төр хариуцан төлбөрийг хийх болсноор санхүүжилт хугацаандаа ирээгүйгээс, зарим худалдан авах ажиллагаа хийгдээгүй байна.

6. Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Тус байгууллагад завсрын аудит хийгдээгүй болно.

7. Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц асуудал байхгүй болно.

8. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 191,929.7 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, 151,425.6 мянган төгрөгийг санхүүгийн тайланд залруулан, 240.0 мянган төгрөгийн зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, 40,264.1 мянган төгрөгийн алдаа зөрчилд 3 зөвлөмж өгсөн.

8.1 Залруулсан алдаа

Тайлант онд аймгаас олгосон усны үнийн зөрүү 151,425.6 мянган төгрөгийг нягтлан бодох бүртгэлд өглөгөөр тусгасан нь НББОУС-18, байгууллагын НБББББ-т орлогыг бүртгэлд тусгах дүрэмтэй нийцэхгүй байгаа тул залруулав.

8.2 Төлбөрийн акт

Унааны зардал 240.0 мянган төгрөг илүү олгосныг аудитын явцад төлсөн.

8.3 Албан шаардлага

Албан шаардлага хүргүүлэх зөрчилтэй асуудал гараагүй болно.

8.4 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Орлоготой холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Орон нутгийн өмч хөрөнгийг түрээслүүлэн 1,180.8 мянган төгрөгийн түрээсийн орлого олсон нь аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2017 оны 45 дугаар “Орон нутгийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн түрээсийн гэрээний загвар, жишиг үнэ тогтоох тухай” тогтоолын хоёрдугаар хавсралтын 1-д “Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд нь санхүүгийн тайлан балансад тусгагдсан орон нутгийн өөрийн өмчийн үл хөдлөх хөрөнгийг өмчийн бусад хэлбэрийн хуулийн этгээд, иргэнд түрээслүүлэх төлбөрийн хэмжээг түрээслэгчийн эрхэлж буй үйл ажиллагааны ангилал, салбарын чиглэлийг харгалзан дараах байдлаар тогтооно” гэж заасны 6-д жишиг үнийг 6,000 төгрөгөөр тогтоосныг баримтлаагүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Тогтоол шийдвэрийг мөрдөн ажиллаж, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх.

Commented [Хм2]: Залруулга тус бүрээр нь задалж бичих, алдаа нь ямар стандартын заалттай нийцэхгүй байгаа, ямар батламж мэдэгдлийг хангахгүй байгааг бичих

2. Зардалтай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Тус байгууллага тайлант онд шагнал урамшуулал, зочин төлөөлөгч, бэлэг дурсгал, шинэ жилийн арга хэмжээнд нийт 39,083.3 мянган төгрөгийн зардал гаргасан нь Засгийн газрын 2021 оны 43 дугаар “Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах арга хэмжээний тухай” тогтоолын 1.3. “Төрийн болон орон нутгийн өмчит, тэдгээрийн оролцоотой аж ахуйн нэгж, байгууллагын дотоод зохион байгуулалтын бүтэц, чиг үүргийг оновчтой тодорхойлж, орон тоо, чиг үүргийн давхардлыг арилгаж, төсөв, зардлыг хэмнэсэн байхаар шинэчлэх, удирдлагын цалин хөлсийг орлого, үр ашигтай нь уялдуулан, үйл ажиллагааны чиглэл, цар хүрээ, түвшин зэргийг харгалзан нэг хэлбэр, нийтлэг жишгээр ангилан тогтоодог зарчимд шилжих, цалин хөлсийг нэмэгдүүлэхгүй, шагнал, урамшуулал олгохгүй байх, зочин төлөөлөгч хүлээн авах, бэлэг дурсгал (цүнх, календарь, мэндчилгээ г.м)-ын зардлыг гаргахгүй байх;” гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Тогтоол шийдвэрийг мөрдөн ажиллаж, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх.

3. Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Шилэн дансны цахим мэдээлэлд байршуулбал зохих 146 мэдээллээс 8 мэдээллийг хугацаа хоцроож, хуулийн хэрэгжилтийг 95 хувьтай хангасан нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.1-6.3.3, 6.3.6, 6.4.3, 6.8.2-заалтуудтай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Хуулийг мөрдөн ажиллаж, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2022 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

9. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

Санхүүгийн тайлангийн асуудлаар

/мян.төг/

д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	Дархан-Ус суваг ХК	4	191,929.7	1	151,425.6	1	240.0			2	40,264.1
	Дүн	4	191,929.7	1	151,425.6	1	240.0			2	40,264.1

Санхүүгийн тайлангийн асуудлаар шалгасан нийцлийн асуудал

д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	Дархан-Ус суваг ХК	1	0							1	0
	Дүн	1	0							1	0
	Нийт дүн	5	191,929.7	1	151,425.6	1	240.0			3	40,264.1